

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет психології

Кафедра загальної та клінічної психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОНКОХВОРИХ ТА ЇХ СІМЕЙ**

Рівень вищої освіти – (перший (бакалаврський))

Освітня програма “Реабілітаційна психологія”

Спеціальність 053 “Психологія”

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26» серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
  2. Анотація до курсу
  3. Мета та цілі курсу
  4. Результати навчання (компетентності)
  5. Організація навчання курсу
  6. Система оцінювання курсу
  7. Політика курсу
  8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	
Викладач	Кандидат психологічних наук, доцент Матейко Наталія Михайлівна
Контактний телефон викладача	0991390034
Е-mail викладача	nnm2807@ukr.net
Формат дисципліни	очна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	кожний 3-й вівторок місяця
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна « Психологічний супровід онкохворих та їх сімей» присвячена вивченню особливостей надання психологічної допомоги хворим з онкологічним захворюванням; психологічного супроводу в термінальній стадії захворювання.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою курсу є ознайомлення студентів зі специфікою психологічної профілактики та психоедукації населення з питанням психосоматичних аспектів онкологічних захворювань оволодіння навичками роботи та техніками психологічної допомоги паліативним хворим та членам їх родин. Цілі курсу: формування теоретичних уявлень про преморбідні психологічні особливості осіб з онкопатологією; розширення практичних навичок проведення клініко-психологічного дослідження, збору анамнезу в осіб з онкологічним захворюванням та членів їх родин; ознайомлення із сучасними теоретичними аспектами психосоматичних чинників онкологічних захворювань та видами психотерапевтичної допомоги особам з онкологічним захворюванням та членам їх родин.	
4. Результати навчання (компетентності)	
Загальні компетентності: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); ЗК9. Здатність працювати в команді. Фахові компетентності: СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту, заходи промоції збереження здоров'я населення. СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики. СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, адаптація до нових ситуацій у сфері професійної діяльності	
5. Програмні результати навчання	
Студенти повинні вміти ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника. ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності ПСИХОЛОГА. ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.	

6. Організація навчання курсу

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Кількість навчальних годин		
Лекції	14 год		
Семінарські/практичні заняття	18 год		
Самостійна робота	56 год		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс/ (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
7	053 психологія	4	вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість годин		
	Лекції	Заняття	Самостійна робота
Тема 1. Вступ до онкопсихології. Передумови виникнення онкопсихології	2	2	3
Тема 2. Внутрішня картина хвороби онкохворого.	2	2	4
Тема 3. Основні типи психосоматичних особистостей. Тип особистості С.	2	2	3
Тема 4. Схильність до захворювання раком: порушення індивідуального розвитку.	2	2	3
Тема 5. Механізми формування хронічної онкогенної психотравми		2	3
Тема 6. Особливості надання психологічної допомоги дітям, які хворіють на онкологічні захворювання.	2	2	3
Тема 7. Особливості хоспісної та паліативної допомоги населенню.	2	4	3
ЗАГ:	14	18	58
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання дисципліни	система навчальної дисципліни	Усні та письмові відповіді – 20 балів Самостійна робота – 20 балів Контрольна робота – 10 балів Залік – 50 балів Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів - опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б); - підготовка і презентація реферату (максимум 10б); - тестування (максимум 10 б); - конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б); - контрольна робота(максимум 5 балів); - інші 50 балів – це залікова творча робота Підсумковий контроль – залік Сумарна кількість – 100 балів. Критерії оцінювання знань студентів: В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни «Психологічний супровід онкохворих та їх сімей» закладені наступні критерії: 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам;	

	3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати: 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності) Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем дисципліни, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й творчого мислення. Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем, які передбачені навчальною програмою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди). Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з патопсихології, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються. Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.
Вимоги до письмової роботи	Студентам необхідно вибрати із вид роботи, з яким хоче кожен з них провести дослідження, яке потрібно описати(письмова робота) презентувати на парі. Власне виконання індивідуальної роботи покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мислительні операції в опрацьованні навчального матеріалу (абстрагування, порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз, синтез тощо), розвиває критичне мислення, а також творче мислення, що особливо виявляється у здатності репрезентувати опрацьований матеріал, а також у здатності його представляти у формі патопсихологічного висновку.
Семінарські заняття	1. Вступ до онкопсихології. 2. Передумови формування онкологічного захворювання. 3. Преморбідні особливості канцерогенної особистості 4. Схильність до захворювання раком: порушення індивідуального розвитку. 5. Механізми формування хронічної онкогенної психотравми. 6. Медико-психологічна допомога в дитячій онкології. 7. Соціальна політика щодо невиліковно хворих. 8. Сучасні технології роботи з онкохворими. 9. Тренінгові технології психологічного впливу в онкологічній клініці.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю (залік) передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових (відвідування занять та підготовка до різних форм їх проведення). Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань (для цього отримані бали додаються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 25 балів).
Підсумковий контроль	форму контролю (залік); форму задачі (письмова);
7. Політика курсу	
Політика курсу «Психологічний супровід онкохворих та їх сімей» передбачає Perezдачу усіх невиконаних завдань з пропущених пар без поважних причин. Студенти, які слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат). У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування) студент буде недопущений до задачі підсумкового контролю (у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму). Якщо студент не ліквідував заборгованість і не набрав мінімум 25 балів, він буде спрямований на повторне проходження курсу.	
8. Рекомендована література	

1. Экзархов В. А. Социальные аспекты организации хосписной помощи / В. А. Экзархов, А. А. Гончаренко // Соціальна політика щодо невиліковно хворих: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 15–16 березня 2012 р. К. : Університет “Україна”, 2012. С. 64–70.
2. Дж. Холланд, Н.М. Ривкина Психоонкология. История развития//Консультативная психология и психотерапия, 2014, № 1. С.14-23
3. Матейко Н.М. Клінічна психологія: словник-довідник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. 134с.
4. Матреницкий В.Л. Канцерогенный ум. Психосоматические механизмы рака. Руководство по психоонкологии. К., КИМ, 2017. с.75-117
5. Маркова М. В. Проблеми повідомлення діагнозу і спілкування з онкохворою дитиною та її батьками / М. В. Маркова, О. В. Піонтковська, І. Р. Кужель // Медична психологія. 2013. Т. 8, № 1 (29). С. 7-13.
6. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію. Л., видавництво УКУ, 2014. 12 с.
7. Романчук О. Психотравма та спричинені нею розлади/ www.neuro.health-ua.com
8. Класифікація психологічних захистів// <http://medpsy.ru/meds/meds375.php>
9. Особенности организации и содержания психокоррекционных мероприятий в комплексном лечении пациентов онкологического профиля в условиях специализированного противоопухолевого стационара / А. Ю. Васильева, С. И. Табачников, В. Г. Бондарь, М. Б. Доценко // Арх. психиатрии. 2011. Т. 17. № 2 (65). С. 23 - 26.
10. Покращення міжвідомчої та міжсекторальної координації та співпраці у галузі паліативної та хоспісної допомоги / [Ю. І. Губський, А. В. Царенко, О. О. Вольф, О. М. Бабійчук] // Соціальна політика щодо невиліковно хворих : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 15–16 березня 2012 р. К. : Університет “Україна”, 2012. С. 3–20.
11. Про внесення змін до “Основ законодавства України про охорону здоров’я щодо удосконалення надання медичної допомоги” [Електронний ресурс] : Закон України від 07.07.2011 р. № 3611-VI. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
12. Про затвердження Загальнодержавної програми боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року [Електронний ресурс] : Закон України від 23.12.2009 р. № 1794-VI. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
13. Сучасні методи та форми надання соціальних і медичних послуг невиліковно хворим / [кол. авт.]. Луганськ : Янтар, 2010. С. 4–45.
14. Сучасні дослідження у психоонкології / О. А. Ревенок, О. О. Зайцев, О. П. Олійник [та ін.] // Журнал психіатрії та медичної психології. 2009. №1 (21). С. 50 - 55.
15. Чернорук Н. С. Вплив доступності до адекватного знеболення на загальний розвиток системи паліативної та хоспісної допомоги / Н. С. Чернорук //Соціальна політика щодо невиліковно хворих : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 15–16 березня 2012 р. К. : Університет “Україна”, 2012. С. 156–161.
16. Coping strategies used by children hospitalized with cancer: an exploratory study / Li H. C., Chung O. K., Ho K. Y. [et al.] // Psychooncology. 2011. Vol. 20. Issue 9. P. 969 - 976.
17. Coping with pediatric cancer: strategies employed by children and their parents to manage cancer-related stressors during treatment / A. K. Hildenbrand, K. J. Clawson, M. A. Alderfer [et al.] // J Pediatr Oncol Nurs. 2011. Vol. 28. issue 6. P. 344-354.
18. Home palliative care as a cost-saving alternative: evidence from Catalonia / M. Serra-Prat, J. M. Picaza // Palliative Medicine. 2001. Vol. 15.
19. The Cost of Home Hospice Care for Terminal Patients in Israel / [Y. Shnoor, M. Szlaifer, A. S. Aoberman, N. Bentur] // American Journal of Hospice & Palliative Medicine. 2007. Vol. 24. №4